

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku Gminy Miejskiej B.

przy uczestnictwie Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w B.

o wykreślenie hipoteki przymusowej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 stycznia 2010 r.,

zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w L.

z dnia 23 lipca 2009 r., sygn. akt II Ca (...),

- I. **oddala zażalenie;**
- II. **zasądza od wnioskodawcy na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w L. postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 czerwca 2009 r., oddalił apelację wnioskodawcy Gminy Miejskiej B. od postanowienia, którym oddalono jej wniosek o wykreślenie hipoteki przymusowej. Odpis postanowienia doręczono stronom, w tym wnioskodawcy w dniu 3 lipca 2009 r. W dniu 13 lipca 2009 r. wnioskodawca złożył wniosek „o doręczenie wypisu orzeczenia z uzasadnieniem”.

Zaskarżonym obecnie postanowieniem z dnia 23 lipca 2009 r. Sąd Okręgowy w L. odrzucił wnioszek. Sąd wskazał, że w wypadku oddalenia apelacji stosownie do art. 387 § 1 k.p.c. uzasadnienie jest sporządzane tylko na wnioszek, który – zgodnie z art. 387 § 3 k.p.c. – należy złożyć w terminie tygodnia od doręczenia sentencji. Wniosek złożony po upływie tego terminu podlegał zatem odrzuceniu.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawca wniósł o jego uchylenie. Zarzucił naruszenie art. 357 § 2 i 3 w zw. z art. 13 i 517 k.p.c., twierdząc, że te przepisy miały w sprawie zastosowanie, gdyż postanowienie zapadło na posiedzeniu niejawnym i przysługiwał od niego środek zaskarżenia. Podniósł także, że wnioszek o doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem został złożony z tej przyczyny, iż Sąd nie dokonał doręczenia zgodnie z powołanymi przepisami.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Chybione są zarzuty zażalenia, które skarżący oparł na błędnym przekonaniu, że w sprawie znajdował zastosowanie art. 357 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 517 k.p.c., podczas gdy art. 357 k.p.c. dotyczy postępowania przed sądem pierwszej instancji.

Postanowienie w przedmiocie wpisu hipoteki przymusowej było orzeczeniem co do istoty sprawy, dlatego na podstawie art. 518 k.p.c. przysługiwała od niego apelacja, i konsekwentnie, znajdowały zastosowanie przepisy o postępowaniu apelacyjnym.

Zasady sporządzania i doręczania uzasadnienia wyroku przez sąd drugiej instancji są zawarte w art. 387 k.p.c., mającym zastosowanie także do postanowień co do istoty sprawy wydanych w postępowaniu nieprocesowym.

Wyroki Sądu drugiej instancji i postanowienia kończące postępowanie w sprawie podlegają uzasadnieniu z urzędu, z wyłączeniem jednak orzeczeń, którymi oddalono apelację, gdyż w takim wypadku uzasadnienie sporządzane jest tylko na wnioszek (art. 387 § 1 k.p.c.). Sposób doręczania uzasadnień jest uregulowany w art. 387 § 3 k.p.c., który nie jest szarmonizowany z § 1 w pełnym zakresie, co ujawnia się na tle orzeczeń sądu drugiej instancji oddalających apelację, wydanych na posiedzeniu niejawnym. W zdaniu pierwszym § 3 jest mowa o doręczaniu orzeczenia z uzasadnieniem stronie, która zażądała doręczenia, jednak termin do złożenia wniosku liczy się od ogłoszenia. W zdaniu trzecim § 3 art. 387 k.p.c. jest mowa o doręczaniu z urzędu orzeczenia z uzasadnieniem, gdy orzeczenie nie było ogłoszone. Chociaż mogłoby to skłaniać do odczytywania przepisu w taki sposób, że dotyczy on wszystkich nieogłoszonych, a więc wydanych na posiedzeniu niejawnym, orzeczeń (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z

dnia 9 marca 2007 r., V CSK 467/06, niepublikowane), to takiej wykładni sprzeciwia się brak wyłączenia zasady określonej w art. 387 § 1 zdanie drugie k.p.c.

W ocenie Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie, znaczenie pierwszorzędne na zasadą dotyczącą sporządzania przez sąd uzasadnienia orzeczenia, natomiast jego doręczenie jest zawsze kwestią wtórną. O obowiązku doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem można mówić tylko w takiej sytuacji, w której sąd uzasadnienie sporządza. W wypadku oddalenia apelacji orzeczenie nie jest sporządzane z urzędu, nie może zatem być z urzędu doręczane.

Niewątpliwie, wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem strona (uczestnik) może złożyć tylko wtedy, gdy wie o jego wydaniu i zna jego treść. Dlatego wydane na posiedzeniu niejawnym orzeczenie należy doręczyć stronom, gdyż zastąpi to ogłoszenie orzeczenia i spełni jego funkcję oraz w pełni zagwarantuje możliwość skorzystania z uprawnień do złożenia odpowiednich wniosków.

Taki cel realizuje wyraźnie art. 387 § 3 zdanie 2 k.p.c., który przewiduje „zastąpienie” ogłoszenia orzeczenia doręczeniem jego sentencji. Brak wyraźnej regulacji w odniesieniu do wydawanych na posiedzeniu niejawnym, a niepodlegających uzasadnieniu z urzędu orzeczeń, zdaniem Sądu Najwyższego nie sprzeciwia się przyjęciu w takich sytuacjach wskazanego sposobu postępowania. Trzeba wyraźnie podkreślić, że zapewnia to stronom (uczestnikom) pełną realizację uprawnień procesowych.

Tak też było w sprawie niniejszej, gdyż skarżącemu doręczono z urzędu odpis sentencji, a odmowa sporządzenia uzasadnienia była wyłącznie konsekwencją spóźnionego złożenia wniosku.

Z omówionych względów zażalenie skarżącego podlegało oddaleniu, na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.

Ubocznie należy wskazać, że skarżący nie opiera zażalenia na twierdzeniu, że nie został we wskazanym zakresie właściwie pouczony (w postępowaniu apelacyjnym Gmina nie była reprezentowana przez adwokata ani radcę prawnego), chociaż w zażaleniu przewija się wątek dotyczący niewykonania obowiązków sądu w zakresie takiego pouczenia. W związku z tym należy stwierdzić, że czynności przewodniczącego – zarządzenie o doręczeniu sentencji z pouczeniem, iż w sprawie przysługuje skarga kasacyjna i że uzasadnienie może być sporządzone na wniosek złożony w terminie tygodnia od doręczenia postanowienia k. (...) – były prawidłowe. Gdyby nie doszło do właściwego wykonania zarządzenia, czego nie można wykluczyć [adnotacja o

wykonaniu zarządzenia – k. (...) i dowody doręczenia – k. (...)], nie wstrzymywałyby to biegu terminu do złożenia wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, lecz mogłyby stanowić podstawę ubiegania się o przywrócenie terminu do jego złożenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2000 r., I CZ 189/99, z dnia 11 marca 2003 r., V CZ 16/03, z dnia 16 lipca 2008 r., II CZ 43/08 i z dnia 18 listopada 2009 r., II CZ 65/09, niepublikowane).